

Beste mensen,

De evangeliëlezing van deze zondag staat wat verknipt in het Lectionarium. Het thema schijnt daardoor 'bescheidenheid' geworden; nederigheid als u wilt. In mijn overweging wijdt ik daarom de meeste aandacht aan de toepassing. Ik kies daarvoor het optreden van de huidige paus Franciscus en vraag me daarbij af: wordt hier een nieuwe trend in de kerk gezet? Zelf meen ik van wel.

De preek is misschien wat lang geworden in de dienst laat ik de gedeelten tussen haken [] weg, hier laat ik ze echter staan als onderlijning van mijn betoog.

Een mooie en goede zondag en vriendelijke groet, Hans

EEËNTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR C

Jesus Sirach 3:17-30

Lucas 14:1,7-14

Bennekom 2016

Het zal u niet ontgaan zijn, dat er in onze dagen vaak een andere wind uit Rome waait dan wij van kinds af aan gewend zijn. Soms denk ik dat daar meer aan de hand is dan wij ons realiseren. In die gedachte ben ik nog versterkt, bij het zien van de uitzendingen *In de Ban van de Paus* op dinsdagavond door de EO, een TV-omroep, die bepaald niet overloopt van liefde en bewondering voor het pausschap!

Ook de overweging van de lezingen van deze zondag bracht die gedachte weer boven. Zowel de eerste lezing uit Jesus Sirach als de evangeliëlezing uit Lucas hebben als thema: 'bescheidenheid'.

Bescheidenheid, - nederigheid als u wilt - is door de Kerk altijd gepreikt als een deugd, die iedere individuele christen siert. Zou het kunnen zijn, zo vraag ik me af... (ik formuleer het maar heel voorzichtig en tastend) zou het kunnen zijn, dat de Kerk - onder inspiratie van de H. Geest - in haar ontwikkeling tot het besef aan het komen is, dat nederigheid niet alleen gevraagd wordt van iedere gedoopte gelovige, maar ook - en in de eerste plaats - van de Kerk zelf? Dat ook zijzelf in de wereld moet zijn als een bescheiden, nederig instituut? Ook de huidige paus lijkt het volk Gods op die weg te leiden.

Ik denk aan zijn uitspraak: ik wil een kerk die arm is, Aan zijn oproep om Barmhartigheid, Aan zijn omgaan met de verschoppelingen van deze wereld.

Als we de recente kerkgeschiedenis in ogenschouw nemen, ligt het begin van die ontwikkeling zelfs niet eens bij Paus Franciscus, maar dateert al van voor zijn keuze als paus... We moeten het begin eerder bij Vaticanum II zoeken.

Tot dan toe hadden de concilies zich altijd voornamelijk beziggehouden met de dogmatiek, de geloofsleer. Maar geleid door de Geest koost dit concilie een andere weg. Uitgangspunt was, het bij de tijd brengen van de Kerk, het *aggornamento*.

Achterafgezien moet dat vreemde woord misschien verstaan worden als: de Kerk wil op een nieuwe manier naar zichzelf gaan kijken. Opnieuw overwegen hoe zij zou moeten functioneren in de wereld van vandaag. Hoe om te gaan met het volk Gods? Naar wie van hen bijvoorbeeld moet bij voorkeur haar aandacht en zorg uitgaan?

[Er zijn nog andere, kleinere gebeurtenissen, die mogelijke de ontwikkeling illustreren. Het afschaffen van de *tiara*, de pauselijke koningskroon, door paus Paulus VI. Het weglaten van de pauselijke draagstoel, het niet meer spreken van *de kroning* bij de installatie van een nieuwe paus. Kleine, onopvallende details misschien... maar ze getuigen mogelijk van een nieuwe, onverwachte trend.]

Beide, zowel het instituut Kerk als de individuele gelovige, zijn geroepen om in de voetstappen van Jezus te treden. Hij, Jezus, heeft zich niet opgesteld als heerser, als koning, en ook niet als controleur van gelovige zielen, maar als de nederige Dienaar van allen. Ik ben gekomen - zegt hij - niet om gediend te worden, maar om te dienen. Nederig is hij neergeknield voor zijn leerlingen, Judas wellicht inbegrepen, en hij heeft hen de voeten gewassen.

Die Jezus volgen wij, die Jezus vertegenwoordigt de Kerk hier op aarde! Die Jezus verkondigt ook Franciscus, onze Paus... op dit moment in de geschiedenis.. in deze fase van ontwikkeling.

De gehele christenheid, staat niet boven de moslims, noch boven het Boeddhisme. Niet boven humanisten en zelfs niet boven atheïsten. Maar als volk Gods zijn we allen – van hoog tot laag – dienaren, dienaren van allen.

Kan dit alles ook teruggelezen worden in het evangelie van deze zondag?

Geïnspireerd door het voorbeeld en door de verkondiging van de huidige paus in woord en daad, meen ik van wel.

Wanneer je de commentaren van de bekende bijbelgeleerden er op naslaat, valt op dat zij meestal beginnen met hun teleurstelling uit te spreken over deze uitspraak van Jezus. Hij ziet mensen zich verdringen om de beste plaatsen bij een feestelijke maaltijd te bemachtigen. Hij zegt dan zoiets als: het is in je eigen belang als jij je bescheiden opstelt. Wat een afgang als de gastheer moet zeggen, maak plaats voor iemand die meer gewaardeerd wordt dan jij. En wat een eer valt jou te beurt als hij kan zeggen: vriend ga hoger op!

Ja, op het eerst gezicht lijken die woorden niet erg spiritueel. Maar dan, nauwkeuriger lezend, valt me het volgende op:

- Het eerste dat gezegd kan worden is: Jezus citeert hier het Bijbelboek Spreuken, waar geschreven staat: ‘Ga niet staan op de plaats van voorname mensen. Het is beter dat men tot jou zegt: neem hier plaats, hogerop! dan dat men jou vernedert ten gunste van een van de andere aanwezigen’ (Spreuken 25:6). M.a.w. gebruik liever je eigen gezonde verstand!
- [Vervolgens, moet je de woorden van Jezus - niet alleen lezen met je ogen, maar ook proberen te horen met je oren! Hij heeft blijkbaar ook staan kijken. Hoe klinken zijn woorden op dat moment? Kwaad en streng? Belérend, met een opgestoken vingertje? Of, met een lichte twinkeling in zijn ogen? Helaas schrijft de evangelist het er niet bij! Als ik zou moeten kiezen, dan zie ik Jezus in deze situatie met een geamuseerde glimlach om zijn mond en kleine pretoogjes: mensen, mensen toch, wat zet je jezelf lelijk te kijk. Als je alleen maar je gezond verstand had gebruikt, zou je al weten, hoe je werkelijk geëerd wordt. Éér en roem pak je niet even, éér valt je toe! Altijd onverwacht!]
- Maar het allerbelangrijkste is, dat de woorden van Jezus – volgens de tekst van Lucas – gelezen moeten worden als een *parabel*. D.w.z. Dat die woorden van Jezus op het allerhoogste religieuze niveau verstaan moeten worden. Dat hier iets gezegd wordt dat zijn geldigheid heeft tot in het koninkrijk Gods toe. Of nog anders: dat Jezus voor zichzelf gekozen heeft voor de aller-laagste plaats op aarde. Of zoals Paulus het later zal formuleren:

Jezus heeft zich vernederd.
hij is gehoorzaam geworden tot de dood.
Ja, tot dood aan het kruis.
Daarom heeft God gezegd:
Mijn Zoon, ga hoger op; Zit aan mijn rechterhand
En Hij heeft hem een naam gegeven
hoog boven alle namen.

Jezus heeft de aller-laagste plaats op aarde gekozen om te leven en te sterven. Wie zou de Kerk zijn als zij voor zichzelf een verhevener plaats zou kiezen dan haar Heer? In alle nederigheid, bescheidenheid, is ook zij dienaar van allen. Als de voortekenen ons niet bedriegen, wijst alles er op dat zij zich voortaan steeds meer zo wil gaan verstaan. En zo moeten wij ons -samen met haar, onze moeder, de Kerk – gaan gedragen.